

SOCIAAL-CULTURELE PROJECTSUBSIDIES

Voor projecten die van start gaan vanaf 1 januari 2024

1	TOELICHTING	3
2	SUBSIDIEVOORWAARDEN EN CRITERIA	3
2.1	Wie kan aanvragen?	3
2.1.1	Rechtspersoonlijkheid met niet-commercieel karakter	4
2.2	Ontvankelijkheidsvoorwaarden en beoordelingscriteria	4
2.2.1	Ontvankelijkheidsvoorwaarden	4
2.2.2	Beoordelingscriteria	4
2.2.2.1	De bijdrage van het project aan het doel van het decreet.	5
2.2.2.2	De verduidelijking van de keuze voor minstens twee sociaal-culturele functies en de uitwerking daarvan in relatie tot het project.	5
2.2.2.3	De relatie van het project tot de door de organisatie omschreven actuele maatschappelijke context.	6
2.2.2.4	De bijdrage van het project aan:	6
	a) de realisatie van de laboratoriumrol;	6
	b) de door de Vlaamse Regering bepaalde maatschappelijke uitdagingen;	6
2.2.2.5	Het project heeft een bovenlokaal karakter.	8
2.2.2.6	Het project speelt zich grotendeels af binnen de vrije tijd.	8
2.2.2.7	De inhoudelijke en zakelijke kwaliteit van het projectdossier.	8
3	PROCEDURE	8
4	OPVOLGING EN EVALUATIE	9
5	CONTACT	9

Het decreet laat uitdrukkelijk toe dat naast erkende en gesubsidieerde sociaal-culturele volwassenenorganisaties ook niet-erkende sociaal-culturele organisaties en initiatieven een aanvraag tot subsidiëring binnen deze subsidielijnen kunnen indienen. Ook organisaties die subsidies ontvangen binnen andere decreten, of initiatieven die nog helemaal geen subsidies ontvangen, kunnen dus een aanvraag indienen. Er mag echter geen sprake zijn van dubbele subsidiëring, en het is dan ook belangrijk dat de aanvrager dit duidelijk aantoont in de subsidieaanvraag.

Wel wordt verwacht dat het project wordt opgebouwd vanuit minstens twee sociaal-culturele functies en inzet op het doel van het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk (zie 2.2.2. Beoordelingscriteria).

2.1.1 **Rechtspersoonlijkheid met niet-commercieel karakter**

Om deze subsidie aan te vragen moet de aanvrager beschikken over een rechtspersoonlijkheid met een niet-commercieel karakter en gevestigd zijn in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Het nieuwe beleidskader spreekt van een rechtspersoonlijkheid met niet-commercieel karakter en legt zo geen strikte juridische vorm meer op. Het zijn dus niet langer enkel vzw's die subsidies binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk kunnen aanvragen. Ook andere rechtspersonen (een vennootschap met sociaal oogmerk (vso), een stichting van openbaar nut...) moeten zo aanspraak kunnen maken op subsidiëring binnen het decreet. Een bindende voorwaarde is evenwel dat de winst van deze rechtspersonen uitsluitend naar het maatschappelijk doel van de organisatie gaat. Initiatieven waarbij winst wordt uitgekeerd aan de leden van de vereniging komen dus niet in aanmerking voor subsidiëring ([Memorie van toelichting](#); 3.4.4. Mogelijkheden voor sociaal-cultureel ondernemerschap). Elke dividenduitkering moet statutair worden uitgesloten, wil een organisatie onder de noemer "rechtspersoonlijkheid met niet-commercieel karakter" vallen. Indien vennootschappen toch de mogelijkheid voorzien om een dividend uit te keren, zal de subsidieaanvraag als onontvankelijk worden beoordeeld.

2.2 ONTVANKELIJKHEIDSVORWAARDEN EN BEOORDELINGSCRITERIA

2.2.1 **Ontvankelijkheidsvoorwaarden**

De subsidieaanvragen worden in eerste instantie gescreend op **ontvankelijkheid** (art. 47 van het decreet):

1. het projectdossier is tijdig ingediend;
2. de aanvrager beschikt over rechtspersoonlijkheid met een niet-commercieel karakter;
3. de aanvrager is gevestigd in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
4. de aanvrager gaat ermee akkoord om op verzoek alle nuttige en noodzakelijke gegevens over de werking te verstrekken, in de gevraagde vorm;
5. het projectdossier is in het Nederlands opgesteld.

2.2.2 **Beoordelingscriteria**

Vervolgens worden de projectaanvragen **beoordeeld** op basis van volgende beoordelingscriteria (art. 47 van het decreet):

////////////////////////////////////

2.2.2.1 De bijdrage van het project aan het doel van het decreet.

Het project draagt bij tot het doel van het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk. De aanvrager verduidelijkt en verantwoordt welke positie het project inneemt in de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Artikel 3 van het decreet omschrijft het doel als volgt:

Dit decreet heeft tot doel om in het domein van het sociaal-cultureel volwassenenwerk organisaties te subsidiëren die, vanuit een civiel perspectief en met respect voor de gemeenschappelijke sokkel van waarden, fundamentele rechten en vrijheden, een betekenisvolle bijdrage leveren aan de emancipatie en dialoog van mensen en groepen én aan de versterking van een duurzame, inclusieve, solidaire en democratische samenleving door sociaal-culturele participatie en gedeeld burgerschap van volwassenen te bevorderen en gedeelde samenlevingsvraagstukken tot publieke zaak te maken. Hiervoor ontwikkelen en verspreiden zij praktijken die hierop een werkend antwoord kunnen bieden.

2.2.2.2 De verduidelijking van de keuze voor minstens twee sociaal-culturele functies en de uitwerking daarvan in relatie tot het project.

De aanvrager maakt een keuze voor minimaal twee sociaal-culturele functies. Het decreet bepaalt vier functies: de cultuurfunctie, de leerfunctie, de maatschappelijke bewegingsfunctie en de gemeenschapsvormende functie. De aanvrager is vrij te kiezen welke functies en de manier waarop ingezet wordt op deze functies. Het is van belang dat de keuze voor de functies en de uitwerking in relatie tot het project helder toegelicht worden in de projectaanvraag.

Artikel 2 van het decreet omschrijft de verschillende functies als volgt:

10° cultuurfunctie: doelgericht creëren, deelnemen, bewaren en delen van cultuur;

11° leerfunctie: doelgericht opzetten van leeromgevingen die het leren door individuen, groepen of gemeenschappen mogelijk maken en bevorderen;

12° maatschappelijke bewegingsfunctie: in relatie tot samenlevingsvraagstukken doelgericht ruimte creëren voor engagement en politisering met het oog op veranderingen in denken en handelen en in de inrichting van de maatschappij;

13° gemeenschapsvormende functie: doelgericht ondersteunen en faciliteren van processen en praktijken die leiden tot vormen en ondersteunen van groepen en gemeenschappen of versterken van de interactie tussen groepen en gemeenschappen;

Socius gaat op haar website in verschillende artikels en publicaties verder in op de verschillende functies binnen het sociaal-cultureel werk en licht toe hoe men in een organisatie of project tot een sterke functiemix kan komen:

<http://new.socius.be/wp-content/uploads/2017/11/Functies-en-functiemix.pdf>

<https://socius.be/functies-en-functiemix/>

<https://socius.be/publicatie/2011/>

2.2.2.3 De relatie van het project tot de door de organisatie omschreven actuele maatschappelijke context.

Het project speelt in op een welomschreven maatschappelijke context. Een project binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk komt steeds in een maatschappelijke context tot stand. De aanvrager verduidelijkt welke actuele maatschappelijke ontwikkelingen relevant zijn in relatie tot het project.

2.2.2.4 De bijdrage van het project aan:

a) de realisatie van de laboratoriumrol;

b) de door de Vlaamse Regering bepaalde maatschappelijke uitdagingen;

Projecten kunnen een bijdrage leveren aan de realisatie van de laboratoriumrol of een door de Vlaamse Regering bepaalde maatschappelijke uitdaging. Aanvragers kunnen er ook voor kiezen om met hun project op beide aspecten in te zetten, maar dat is geenszins een verplichting. In het aanvraagformulier wordt gevraagd op welk van beide aspecten het project zal inzetten. Bij elk gekozen aspect wordt een toelichting gevraagd.

a) De laboratoriumrol

Het decreet omschrijft het realiseren van de laboratoriumrol als het *“in maatschappelijk innoverende praktijken experimenteren met nieuwe maatschappelijke spelregels als antwoord op complexe samenlevingsvraagstukken;”* (art. 2. 6°). Organisaties zullen in hun projectaanvraag dus een (of meerdere) samenlevingsvraagstuk(ken) moeten identificeren waarop het project een antwoord tracht te bieden. Daarnaast wordt verwacht dat het project alternatieve spelregels voorstelt, en zelf aan de slag gaat met deze nieuwe regels.

De memorie van toelichting bij het decreet bevat de volgende beschrijving van de laboratoriumrol:

De ‘laboratoriumrol’ verwijst naar processen van maatschappelijke verandering als antwoord op samenlevingskwesaties. In maatschappelijk innoverende praktijken, zoeken en proberen mensen, groepen, organisaties en gemeenschappen al lerend antwoorden te vinden op maatschappelijke uitdagingen. Organisaties kunnen daartoe exploreren met nieuwe strategieën, methodes, thema’s functiemixen, ... en mogen daar ook in mislukken. Individuen ontwikkelen zo hun ondernemend burgerschap. Daarin ligt de maatschappelijke betekenis van de laboratoriumrol.

Bij de beoordeling van de laboratoriumrol wordt het project getoetst aan de hand van 5 vragen:

1. Specificeert de organisatie een specifieke maatschappelijke uitdaging?
2. Schuift de organisatie een nieuwe maatschappelijke spelregel naar voor, die zich duidelijk onderscheidt van bestaande maatschappelijke spelregels?
3. Belichaamt de vooropgestelde praktijk de nieuwe spelregel(s)?
4. Wordt al lerend uitgetest of die vooropgestelde praktijk werkt en tegemoet komt aan die maatschappelijke kwestie? Kunnen anderen hieruit leren?
5. Worden burgers aangesproken om zelf actie te ondernemen rond die maatschappelijke kwestie? (eigenaarschap)

Socius licht het concept van maatschappelijke innovatie verder toe, en gaat nog iets dieper in op de verschillende sociaal-culturele rollen:

<https://socius.be/sociaal-culturele-rollen/>

<https://socius.be/maatschappelijk-innoveren-een-verhaal-van-lange-adem/>

<https://socius.be/publicatie/verstaan/>: voor een beter begrip van “maatschappelijk innoveren” vanuit een sociaal-cultureel perspectief.

b) Maatschappelijke uitdaging: lees- en taalbevordering, leesplezier of samen lezen

In 2023 besliste de Vlaamse Regering om de projectsubsidies te koppelen aan het Leesoffensief en in te zetten op projecten rond lees- of taalbevordering, leesplezier of samen lezen.

In een nota aan de Vlaamse Regering licht de minister van cultuur deze uitdaging als volgt toe:

“De Vlaamse overheid wil Vlamingen weer meer, beter en ook liever aan het lezen krijgen. Dit als reactie op de dalende cijfers voor leesmotivatie en leesvaardigheid. Leesvaardigheid in onze steeds complexer wordende kennismaatschappij een steeds belangrijkere vereiste om volwaardig te kunnen participeren aan de samenleving.

Om dit op een samenhangende en systematische manier aan te pakken, werd in 2021 het Leesoffensief gerealiseerd. Dit is een meerjarig actieplan dat inzet op verschillende fronten (vrije tijd, thuis, kinderopvang, school, buitenschoolse kinderopvang...) en verschillende beleidsdomeinen doorkruist (onderwijs, cultuur, welzijn,...). De adviesnota “Een leesoffensief voor Vlaanderen” wijst op het belang van lezen als basiscompetentie met positieve effecten op het vlak van persoonlijke ontwikkeling en participatie aan de samenleving.

Het Leesoffensief richt zich idealiter tot iedereen, van 0 tot 100 jaar, waarbij jonge kinderen die nog niet zelf kunnen lezen, zwakke of moeilijke lezers en niet-lezers de hoofddoelgroep zijn. De strategische doelstellingen werden hertaald in 50 concrete acties waarop de komende jaren wordt ingezet door de departementen Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Media en Welzijn die het leesoffensief trekken, door de verschillende partners die leesbevordering en leesplezier hoog in het vaandel dragen en door iedereen die zich wil inzetten op het vlak van lees- en taalbevordering en leesplezier.

In 2023 beslist de Vlaamse Regering daarom om leesbevordering als maatschappelijke uitdaging te selecteren voor de projecten die vanaf 1 januari 2024 van start gaan. Projecten kunnen inzetten op lees- of taalbevordering, leesplezier of samen lezen. De projecten richten zich op volwassenen.”

Aanvragen zullen bij de beoordeling van dit element worden getoetst aan deze omschrijving. Bij de beoordeling van dit element wordt naar een aantal criteria gekeken:

- Op welke manier draagt het project toe aan lees- en taalbevordering, leesplezier of samen lezen.
- Met welk doel wordt (samen) lezen ingezet?
- Welke doelgroep selecteert de aanvrager voor dit project? Gaat het om zwakke lezers, moeilijke lezers of niet-lezers?

De uitdaging is ruim geformuleerd en laat ruimte voor een eigen invulling, maar lezen moet minstens een deel uitmaken van de gehanteerde methodiek.

2.2.2.5 Het project heeft een bovenlokaal karakter.

Het project overstijgt het lokaal, gemeentelijk belang en heeft minimaal een relevantie en uitstraling op bovenlokaal niveau.

2.2.2.6 Het project speelt zich grotendeels af binnen de vrije tijd.

Het project richt zich voornamelijk op volwassenen in hun vrije tijd. Met vrije tijd wordt de tijd aangegeven die volwassenen niet hoeven te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals betaalde arbeid, school- of beroepsopleiding. De aanvrager moet inhoudelijk en zakelijk op een heldere manier aantonen dat ze de projectsubsidies die ze vanuit dit decreet aanvraagt en toegekend krijgt, hoofdzakelijk gebruikt voor activiteiten en acties binnen de vrije tijd van mensen. Uitzonderlijk en op een verantwoorde manier kan ze met de haar toegekende projectsubsidies ook activiteiten of acties organiseren buiten de vrije tijd van mensen.

2.2.2.7 De inhoudelijke en zakelijke kwaliteit van het projectdossier.

Hierbij kijkt de commissie vooral naar zakelijke aspecten van de aanvraag zoals de plaats van het project in de organisatie, de manier waarop medewerkers worden ingezet om het project te realiseren, de manier waarop de kwaliteit van het project wordt bewaakt, en de manier waarop middelen worden ingezet. Belangrijk is een grondige en transparante projectplanning die reeds voldoende geconcretiseerd is, zodat de beoordelingscommissie een duidelijk zicht krijgt op de omvang en uitwerking van het geplande project.

Er is geen minimum- of maximumbedrag bepaald voor de aangevraagde subsidie. De commissie buigt zich echter ook over het zakelijk luik van de aanvraag, en gaat daarbij op zoek naar projecten waarbij de middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet, en die een zo groot mogelijke impact kunnen genereren met de aangevraagde middelen. Ook deze inschatting maakt deel uit van het zakelijke beoordelingskader.

Voor organisaties die reeds een werkingssubsidie ontvangen in het kader van het decreet houdende de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, is het belangrijk om aan te tonen dat het project niet binnen de reguliere werking van de organisatie past. Bestaand personeel van reeds gesubsidieerde organisaties komt dan ook niet opnieuw in aanmerking voor subsidiëring via deze projectregeling.

Een gedetailleerde jaarbegroting per projectjaar wordt aan de subsidieaanvraag toegevoegd.

3 PROCEDURE

De subsidieaanvraag van een project dat in 2024 van start gaat moet uiterlijk op **15 juli 2023** ingediend worden bij de administratie. Aanvragen gebeuren via [KIOSK](#).

4 OPVOLGING EN EVALUATIE

Na het indienen van de subsidieaanvraag formuleert de administratie een gemotiveerd advies dat ze uiterlijk op 15 oktober aan de minister bezorgt. De minister beslist uiterlijk op 1 november over het toekennen van de projectsubsidies. Deze beslissing van de minister wordt voor advies voorgelegd aan de Inspectie van Financiën waardoor de communicatie door de administratie over de definitieve beslissing pas na goedkeuring door Inspectie van Financiën (vanaf de tweede helft van november) mag verwacht worden. Een voorschot van 80% van de subsidie wordt uitbetaald na de ondertekening van het besluit waarin de subsidie wordt toegekend. Het saldo van maximaal 20% van de subsidie wordt uitbetaald nadat de administratie heeft vastgesteld dat de voorwaarden waaronder de subsidie toegekend is, nageleefd zijn en dat de subsidie aangewend is voor de doeleinden waarvoor ze is verleend. Dat moet blijken uit het inhoudelijke en het financiële verslag.

Uiterlijk drie maanden na afloop van het project dient de organisatie een inhoudelijk en financieel verslag in, dat in het Nederlands is opgesteld. De administratie oefent toezicht uit op de aanwending van de projectsubsidies aan de hand van dit verslag.

Dit inhoudelijk en financieel verslag wordt ingediend in KIOSK. De administratie stelt een model voor dit verslag ter beschikking.

5 CONTACT

Niels De Smet
niels.desmet@vlaanderen.be
02/553 69 84

Team Sociaal-Cultureel en Transversaal
sociaalcultureel@vlaanderen.be
02/553 42 27